

Text: 01

OPCIÓ B

[...] després de la conjunció constant de dos objectes –calor i flama, per exemple, o pes i solidesa–, només el costum ens obliga a esperar l'un arran de l'aparició de l'altre. Fins i tot aquesta hipòtesi sembla l'única que explica una dificultat que no és gens ni mica diferent: ¿per què fem a partir de mil casos una inferència que no sabem fer a partir d'un sol cas? La raó és incapaç d'una variació com aquesta. Les conclusions que dedueix de la consideració d'un cercle són les mateixes que es formaria examinant tots els cercles de l'univers. Cap home, però, que només hagi vist moure's un cos després d'haver estat impulsat per un altre, podrà inferir que qualsevol altre cos es mourà si rep un impuls igual. Totes les inferències fetes a partir de l'experiència, per tant, són efecte del costum, i no pas del raonament. El costum, doncs, és el gran guia de la vida humana. Només aquest principi converteix en útil la nostra experiència i ens fa esperar, per al futur, un seguit de fets similars als que han aparegut en el passat.

David HUME, *Investigació sobre l'enteniment humà*

- 1. Expliqueu breument –al voltant de 40-80 paraules– les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.** [2 punts]
- 2. En les sis qüestions següents, trieu com a resposta l'única opció que considereu vàlida (no s'ha de justificar). Cada resposta errònia descompta el 33 % de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.**

Escriuiu les vostres respostes en el quadernet de respostes indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

[0,5 punts per qüestió encertada]

2.1. Segons Hume, si recordo que les flames m'han cremat sempre en el passat:

- a) puc demostrar racionalment que em cremaran en el futur,
- b) és impossible creure ara que em cremaran en el futur,
- c) no em cal l'experiència futura per creure ara que em cremaran en el futur,
- d) em calen l'experiència futura i el costum per creure ara que em cremaran en el futur.

2.2. Segons Hume, a partir del fet que les flames m'han cremat sempre en el passat:

- a) se segueix necessàriament el fet que em cremaran en el futur,
- b) se segueix que hi ha una connexió necessària entre les flames i el fet que m'hagi cremat,
- c) no és possible que ens formem cap creença sobre si em cremaran o no en el futur,
- d) no podem concloure basant-nos en la raó si em cremaran o no en el futur.

2.3. Segons Hume:

- a) Podem veure la connexió necessària entre causa i efecte gràcies al costum.
- b) La relació entre causa i efecte no involucra cap connexió necessària.
- c) L'existència de la connexió necessària entre causa i efecte es demostra a partir de l'absència de conjunció constant entre elles.
- d) Només el costum és una connexió necessària.

Text: 01

2.4. Quina d'aquestes afirmacions expressaria, segons Hume, una veritat que pot ser coneguda per la raó?

- a) El pa m'ha nodrit en el passat.
- b) La meitat de mig pa és la quarta part d'un pa.
- c) El pa no em nodrirà en el futur.
- d) El pa sí que em nodrirà en el futur.

2.5. Quina d'aquestes tesis és una tesi típica de Hume?

- a) Preveure l'efecte a partir de la causa no ens permet preveure el futur.
- b) No ens formem creences sobre el futur.
- c) La primera vegada que veiem un tipus de causa no podem preveure els seus efectes.
- d) Sé que demà el Sol no sortirà.

2.6. Quina d'aquestes caracteritzacions no es pot aplicar en cap cas a la concepció de Hume del coneixement?

- a) Racionalista.
- b) Empirista.
- c) Subjectivista.
- d) Escèptica.

3. Caracteritzeu, a partir del contrast que fa Hume en el text, la diferència entre la seva concepció de la raó i la seva concepció de l'experiència. [3 punts]

4. Esteu d'acord amb la tesi de Hume que l'experiència passada no justifica racionalment les nostres previsions sobre el futur? Raoneu la resposta. [2 punts]

CURS 2004-2005 SÈRIE 1 PLA ANTIC

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Bé cal admetre que la naturalesa ens ha mantingut ben lluny de tots els seus secrets i que només ens ha facilitat el coneixement d'unes poques qualitats superficials dels objectes, mentre que ens amaga aquells poders i principis dels quals depèn la seva influència. Els nostres sentits ens informen del color, el pes i la consistència del pa, però ni cap sentit ni cap raó poden mai informar-nos sobre aquelles qualitats que el fan adequat per a l'alimentació i el suport d'un cos humà. La vista i el tacte donen una idea del moviment actual dels cossos, però, pel que fa a aquesta meravellosa força o poder de mantenir el moviment d'un cos per sempre en un canvi continu de lloc, moviment que els cossos no poden perdre mai sinó per comunicar-lo a d'altres, no ens en podem formar ni el concepte més remot. Nogensmenys, malgrat aquesta ignorància dels poders i principis naturals, sempre suposem, quan veiem qualitats sensibles iguals, que tenen poders ocults iguals i esperem que se'n seguiran efectes similars a aquells que hem experimentat.

David HUME, *Investigació sobre l'enteniment humà*

1. **Expliqueu breument quina és la idea principal del text.** [2 punts]
2. **Què vol dir, en aquest text, l'oposició entre «poders ocults» i «qualitats superficials»?** [3 punts]
3. **Compareu la concepció del *coneixement científic* que apareix en aquest text amb alguna altra concepció del *coneixement científic*.** [3 punts]
4. **Expliqueu per què creieu que l'autor del text té raó o per què creieu que no en té.** [2 punts]

CURS 2003-2004 SÈRIE 1

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

Atès que un fonament principal de l'alabança moral està en la utilitat de qualsevol qualitat o acció, és evident que la raó ha de tenir una participació notable en totes les decisions d'aquesta classe; ja que res, sinó aquesta facultat, pot instruir-nos sobre la tendència de les qualitats i accions i assenyalar les seves conseqüències beneficioses per a la societat i per al seu posseïdor. En molts casos és un assumpte subjecte a gran controvèrsia: poden sorgir dubtes, donar-se interessos oposats i ha de donar-se preferència a un extrem, per subtils consideracions i per un petit predomini de la utilitat. Això s'ha de notar, particularment, pel que fa a la justícia, com és natural suposar per raó d'aquesta espècie d'utilitat que acompanya aquesta virtut. Si cadascun dels casos de justícia fos útil, com els de la benevolència, a la societat, la situació seria més simple, i rares vegades estaria subjecta a controvèrsia. Però com que els casos individuals de la justícia són perniciosos amb freqüència en la seva tendència primera i immediata, i com que els avantatges per a la societat resulten només de l'observació de la regla general i de la concurrència i combinació de diverses persones en la mateixa conducta equitativa, el cas aquí es torna més intricat i complex. Les diverses circumstàncies de la societat, les diverses conseqüències de qualsevol pràctica, els diversos interessos que poden proposar-se: tot plegat, moltes vegades, és dubtós i subjecte a gran discussió i enquesta.

David HUME, *Investigació sobre els principis de la moral*

1. **Expliqueu breument la idea principal del text.** [2 punts]
2. **En les sis qüestions següents, trieu l'única resposta que considereu vàlida (no cal justificar-la). Cada resposta errònia descompta un 33 % de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.**

Escriviu les vostres respostes en el quadernet de respostes indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

[0,5 punts per qüestió encertada]

- 2.1. Quina és la facultat capaç d'observar la utilitat d'una qualitat o acció?
 - a) La facultat sensible.
 - b) La intel·ligència emocional.
 - c) La raó.
 - d) La intuïció.
- 2.2. Assenyaleu la frase que considereu que no coincideix amb cap idea del text.
 - a) La utilitat no serveix com a criteri per a la justícia.
 - b) Els homes discuteixen sovint sobre els beneficis d'una acció.
 - c) La justícia pot perjudicar en casos individuals.
 - d) La benevolència sempre resulta útil a la societat.

Text: 03

2.3. Assenyeu quina de les frases següents expressa una argumentació continguda en el text.

- a) Com que en un assumpte controvertit no s'ha de donar mai preferència a un extrem, la justícia és objecte de debat.
- b) Com que només la raó pot descobrir la utilitat d'una acció, és la raó la que ha de decidir el que és moralment digne d'alabança.
- c) Sempre que la justícia intervé en un assumpte, algú en surt perjudicat.
- d) Com més grans són la discussió i l'enquesta, més avantatges s'obtenen per a la societat.

2.4. Com es denomina pròpiament la doctrina moral de la qual el text de Hume és una mostra?

- a) Utilitarisme.
- b) Pragmatisme.
- c) Intel·lectualisme.
- d) Emotivisme.

2.5. Amb quin nom es coneix el període o moviment a què pertanyen el text i el seu autor?

- a) Romanticisme.
- b) Classicisme.
- c) Il·lustració.
- d) Revolució.

2.6. A quin corrent filosòfic pertanyen el text i el seu autor?

- a) A la fenomenologia.
- b) A l'empirisme.
- c) Al racionalisme.
- d) A l'idealisme.

3. Compareu la idea de *justícia* que hi ha en aquest text amb qualsevol altra idea de *justícia*.

[3 punts]

OPCIÓ A

M'agradaria preguntar a aquests filòsofs que basen en tan gran manera els seus raonaments en la distinció de substància i accident, i s'imaginen que tenim idees clares de cadascuna d'aquestes coses, si la idea de substància deriva de les impressions de sensació o de les de reflexió. Si ens és donada pels nostres sentits, pregunto: per quin d'aquests, i de quina manera? Si és percebuda pels ulls, haurà de ser un color; si per l'oïda, un so; si pel paladar, un gust; i el mateix pel que fa als altres sentits. Però no crec que ningú afirmi que la substància és un color, un so o un gust. La idea de substància haurà de derivar-se, llavors, d'una impressió de reflexió, si és que realment existeix. Però les impressions de reflexió es redueixen a les nostres passions i emocions, i no sembla possible que cap d'aquestes representi una substància. Per tant, no tenim cap idea de substància que sigui diferent de la d'una col·lecció de qualitats particulars, ni en posseïm un altre significat quan parlem o raonem sobre aquest assumpte.

David HUME, *Tractat de la naturalesa humana*

1. **Expliqueu breument la idea principal del text.** [2 punts]
2. **Què vol dir, en el text, que «no tenim cap idea de substància que sigui diferent de la d'una col·lecció de qualitats particulars»?** [3 punts]
3. **Compareu el concepte d'impressió de sensació que hi ha en aquest text amb el concepte d'impressió de reflexió d'aquest mateix text.** [3 punts]
4. **Expliqueu per què creieu que l'autor del text té raó o per què creieu que no en té.** [2 punts]